

REKA NIL

Nil teče v smeri severa skozi Sudan in Egipt. Pri Kartumu se **Modri Nil**, ki priteče iz Etiopije združi z **Belim Nilom** in se izliva v Sredozemsko morje v široki delti na severu Egipta. Beli Nil izvira iz **Viktorijinega jezera** v Ugandi. Modri Nil pa iz jezera **Tana** v Etiopskem višavju.

Nil je s svojimi 6671 km najdaljša reka na svetu.

Reka Nil je za stare Egipčane simbol preporoda in večnega življenja, ki je bil za Egipt od vekomaj izvir življenja. Reka je dajala rodovitno zemljo, ribe, papirus... Ta reka je omogočila vzpon ene največjih civilizacij na svetu. Do leta 1971 so bile za prebivalce Egipta najpomembnejše vsakoletne Nilove poplave. Ta rečni blagoslov je bil posledica deževnega obdobja in odjuge v Etiopskem višavju. Reka je prestopila bregove, se razlila čez polja in prehranjevala na milijone ljudi. Leta 1971 so zgradili Veliki **Asuanski jez**, hkrati z njim pa tudi **Naserjevo jezero**, največje umetno jezero na svetu.

Asuanski jez - prvi jez na Nilu (High Dam), zgrajen leta 1902, za seboj zadržuje največje umetno jezero na svetu, Naserjevo jezero. Povečali so ga leta 1936 in ščiti pred vsakoletnimi poplavami Nila. Egipt preskrbuje z vodo za namakanje in poceni električno energijo. Jez je s svojim namakalnim sistemom povečal pridelovalne površine in posledično povečal vsakoletni poljedeljski pridelek, vendar pa je sčasoma povečal tudi slanost zemlje, ki je zato manj rodovitna.

Naserjevo jezero - umetni vodni zbiralnik, ki ga za seboj zadržuje Asuanski jez; dolgo je okrog 483 km in na jugu sega vse do Sudana. Zaradi namakanja zemlje se je v bližino priselilo veliko ljudi in pričeli so graditi ribje farme. Jezero zgublja vodo zaradi izhlapevanja, položaj pa še otežuje hitra rast vodnih hijacint. Zaradi zmanjšane dotoka vode se je povečala slanost vzhodnega dela Sredozemskega morja in resno prizadela plankton v njem. Žrtev je bila tamkajšnja ribiška industrija.

Jez omogoča namakanje skozi vse leto, njegova slaba stran pa je, da so izostale vsakoletne poplave. Zmanjšal se je rečni pretok, ni več rečnega blata, ponekod se polja spreminjajo v puščavo, tam kjer so uspevali nasadi dateljevih palm se zdaj širijo sipine in zelena polja požira pesek. Da so črpali rečno vodo in z njo polnili prekope, so Egipčani tako kot še danes uporabljali napravo imenovano **Saduf**: Nekaj prekržanih palic nosi drog s protitežjo na eni strani. S tem pripomočkom je lahko delal en sam človek,

ki je prazno vedro spustil v reko, potem pa si pomagal s protiutežjo da je lahko potegnil kvišku.

Reka Nil je že tisočletja osnova življenja v Egiptu. Ljudje so se že zdavnaj naučili uporabljati njegove vsakoletne, z blatom bogate povodji in so v deželi brez dežja razvili cvetoče namakalno gospodarstvo. Reka pa je vendarle znala pokazati svoje muhe, glede na število padavin v Etiopskem višavju: zelo visoke ali zelo nizke vode so prinašale poplave ali sušne katastrofe, v vsakem primeru pa slabe žetve in lakoto.

Klasični sistem namakanja z bazeni, ki je omogočal samo eno žetev na leto, se je obdržal vse do 19. stoletja. Uvedba pridelovanje bombaža v Egiptu pa je zahtevala sodobno trajno namakanje; v delti je nastala Barrage du Nil (t.i. pregrada na Nilu), leta 1902 pa je sledil jez pri Asuanu (Syene), ki je zdrževala šibkejšo drugo leno povodenj. Naglo naraščanje egiptovskega prebivalstva je zastavilo kot nujno nalogo boljše izkoriščanje Nilove vode.

Dolina reke Nil deli deželo na dva dela, ki sta si med seboj zelo različna tako geološko, koti tudi morfološko: **vzhodni ali arabski** in **zahodni ali libijski del**. Reka Nil s seboj prinaša rodovitno ne prsti in naplavile, zato je območje neposredno ob reki in celotno področje rečne delte zelo rodovitno. Nil priteče v Egipt iz Sudana in na meji obeh držav leži **Naserjevo jezero**. Ker ima Nil manjši pretok kot nekoč, so se začele bolj slane vode Sredozemskega morja spodjedati severno obalo Egipta. Vzhodna puščava je precej bolj hribovita (najvišji vrh doseže kar 2.134 metrov), teče blizu obale Rdečega morja, sestoji pa iz bolj vulkanskih mineralov. Veliko globokih dolin daje tudi puščavi nanj značilen izgled.

Asuanski jez

Reka Nil

